

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel M¼d¼r Yardımcılığı

7/8461

S.K. 16

ÇOK İVEDİ

Sayı : B.06.0.SPG.0.01.00.00-026.21 -2012/5306014
Konu : Yazılı Soru Önergesi/ Dilek
Akag¼n Yılmaz 7/8461

TBMM BAŐKANLIĐINA

İlgi: 28 Haziran 2012 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-74127 sayılı yazıları.

Uşak Milletvekili Dilek Akag¼n Yılmaz'ın ilgide kayıtlı 7/8461 esas numaralı soru önergesinin yanıtı ilıőikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Ahmet Davutođlu

Ahmet DAVUTOĐLU
Dıőıőleri Bakanı

Ek: 4 sayfa

UŞAK MİLLETVEKİLİ SAYIN DİLEK AKAGÜN YILMAZ'IN
7/8461 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ

SORU:

Kuzey Irak'ta faaliyet gösteren bazı Türk işadamlarının ve firmalarının, yaptıkları işler karşılığında hak kazandıkları alacaklarını tahsil etmekte önemli sorunlar yaşadıkları, dolandırıcılığa maruz kaldıkları ve bölgeye sevkiyat ve ticaret yapan Türk işadamları ve firmalarının önüne siyasi, bürokratik ve hukuki pek çok zorluk çıkarıldığı yönündeki bilgiler son dönemde yoğunluk kazanmıştır. Bununla birlikte, özellikle son dönemde, hükümetinizin Kuzey Irak yönetimiyle girdiği yakın ilişkilere karşın, Irak merkezî yönetimiyle ilişkilerin bozulduğu, bizzat Irak Başbakanı Maliki'nin Türkiye'yi Irak'ın içişlerine karışmakla suçlayan demeçlerinden anlaşılmaktadır. Yine komşu ülke Suriye ile çok ciddi sorunlar yaşanmaktadır.

Bu kapsamda;

1. Kuzey Irak'ta kaç Türk vatandaşı işadamı, Türk şirketi ticari faaliyet göstermektedir?
2. Bu işadamlarından ve şirketlerden alacaklarını tahsil edememe, dolandırıcılık, siyasi, bürokratik veya hukuki temelli sorunlar yaşandığı Bakanlığınıza iletilmiş midir? Bakanlığınıza iletilen sorunlar daha çok hangi konulardadır?
3. Sözkonusu Türk işadamları ve Türk şirketlerinin karşılaştığı sorunların çözümüne yönelik olarak hangi girişimlerde bulundunuz?
4. Hükümetiniz döneminde Kuzey Irak yönetimine her türlü desteği verdiğiniz halde bu yönetim tarafından Türk işadamlarına ve Türk şirketlerine yönelik bu hasmane tutum ve politikaları, nasıl değerlendiriyorsunuz?
5. Hükümetinizin, Irak merkezî hükümetine bağlı bir unsur konumunda olan Kuzey Irak yönetimine yönelik desteğinin Irak Başbakanı tarafından ciddi tepkiyle karşılandığı bir ortamda, Irak merkezî yönetiminin de karşılık olarak PKK terör örgütüne destek vermesi halinde ne yapacaksınız?
6. Hükümetinizin Suriye'deki muhalif güçlere destek verdiği, silah ve mühimmat sağladığı, hatta muhalif güçlerin Türkiye'deki kamplardan giderek Suriye'deki çatışmalara katıldığı iddia edilmektedir, bu doğru mudur? Bu durum Türkiye'nin çıkarlarına aykırı olarak Suriye ile savaşa girmesine neden olabilir mi?
7. 2010, 2011 ve 2012 yıllarında komşularımız olan Suriye, Irak ve İran'a yapılan ihracat ve ithalat rakamları nelerdir? Son dönemde bozulan ilişkiler ekonomik ilişkilere nasıl yansımıştır? Bu konuda yaşanan sorunları nasıl aşmayı düşünüyorsunuz?

YANIT:

Irak Kürt Bölgesi (IKB) Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'na kayıtlı 2.123 yabancı firmanın yarısı Türkiye kökenli olup, sayıları 1.050'ye ulaşmıştır. Buna ilaveten, Irak şirketi olarak kayıtlı 300'den fazla firmamızın olduğu tahmin edilmektedir.

Ayrıca, Erbil Başkonsolosluğumuzun görev bölgesi içinde 30.000 vatandaşımız daimi ikamet iznine sahip olup bunların büyük bir kısmını ülkemizden IKB'ye çalışmak üzere giden inşaat işçileri oluşturmaktadır. İşadamlarımızın ise önemli bir kısmı IKB'de daimi ikamet yerine bölgeyi kısa süreler için ziyaret etmeyi tercih etmektedirler. IKB tarafından ülkemiz vatandaşlarına havaalanlarında ve İbrahim Halil Kapısı'nda verilen daha önce 10 gün olan geçici ikamet izin süreleri de ahiren 15 güne çıkarılmıştır.

Kuzey Irak'ta münhasıran işadamlarımıza ve şirketlerimize yönelik hasmane bir tutum veya politika mevcut değildir. Zaman zaman ortaya çıkan münferit sorunlar ise, Irak Merkezi Yönetimi ve IKB makamları nezdinde gündeme getirilmekte ve çözüme kavuşturulmaya çalışılmaktadır. Bakanlığımıza iletilen sorunlar daha ziyade alacak tahsili konusunda yoğunlaşmaktadır.

Bu çerçevede, Erbil Başkonsolosluğumuzun açıldığı 2010 yılı Mart ayından bu yana Sayın Başbakanımız başta olmak üzere ben ve birçok Bakanımız adigeçen şehre ziyarette bulunduk. IKB'den ise Mesut Barzani, Başbakan Neçirvan Barzani ve eski Başbakan Berham Salih ülkemizi ziyaret etmiş ve sözkonusu ziyaretlerin tamamında şirketlerimizin karşılaştıkları sorunlar dahil anlaşmazlık olan konular karşılıklı olarak ele alınmıştır.

Erbil Başkonsolosluğumuz ve Ticaret Ataşeliğimiz de bölgesel hükümet nezdinde her düzeyde sorunların çözümüne yönelik daimi olarak girişimlerde bulunmaktadır. Gelişmelerden şirketlerin yöneticilerine ve yetkililerine düzenli bilgi verilmektedir.

Diğer taraftan, ülkemizin Irak Merkezi Hükümeti hilafına Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'ne destek verdiği iddiası da gerçeği yansıtmamaktadır. Irak'ın egemenliğine, siyasi birliğine ve toprak bütünlüğüne büyük önem atfeden ülkemiz bu ülkedeki tüm kesimlere eşit mesafede bulunmaya özen göstermektedir. Amacımız Irak'taki tüm etnik/mezhepsel gruplar ve anayasal bölgelerle işbirliği tesis etmek suretiyle bu ülkeyle ilişkilerimizi her alanda geliştirip çeşitlendirmektir.

PKK konusunda ise, Irak dahil hiçbir ülkenin bu terörist örgüte destek vermesi kabul edilemez. Nitekim PKK'nın Irak topraklarını ülkemize yönelik terör eylemleri düzenlemek için kullanmasının engellenmesi amacıyla Irak makamlarıyla çeşitli düzeylerde temaslar sürmekte olup, bu konu ikili ilişkilerimizin öncelikli bir boyutunu oluşturmaktadır.

Öte yandan, Türkiye, dış politika boyutunun yanısıra ülkemizi doğrudan ilgilendiren insani ve iç güvenlik veçheleri de bulunan Suriye'deki olayları yakından takip etmekte ve bu ülkedeki krizin en kısa sürede barış ve istikrar odaklı, Suriye halkının meşru taleplerini karşılayacak bir yönetime geçilmesini sağlayacak bir seyir kazanması için çaba sarfetmektedir.

Hali hazırda ülkemizde kurulan kamplarda kalmakta olan 100 bini aşkın Suriye vatandaşı, Suriye'de artan şiddete ve derinleşmekte olan insani krize paralel olarak ülkemize sığınmış olup, tamamen insani mülahazalarla izlediğimiz “açık kapı” politikası uyarınca ve kendilerine uluslararası hukuk çerçevesinde sağladığımız “geçici koruma” statüsü altında misafir edilmektedir.

Ülkemize geçen Suriye vatandaşları, ekseriyetle sınır bölgesine yakın yerlerde yaşayan yerel halktan olup, bir kısmı çiftçilikle uğraşan bu kişiler koşullar elverdiğinde kendi rızalarına bağlı olarak ülkelerine dönebilme ve ihtiyaç duyduklarında yeniden gelebilme imkânına sahiptirler.

Suriye, Irak ve İran'la dış ticaretimize dair veriler ise aşağıda sunulmaktadır:

	2010 (milyon Dolar)		2011 (milyon Dolar)		2012/9Aylık (milyon Dolar)	
	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat
Suriye	1.845	452	1.610	337	392	61
Irak	6.036	153	8.310	87	7.791	103
İran	3.044	7.645	3.590	12.462	9.002	9.782

	Ticaret Hacmi (milyon Dolar)		
	2010	2011	2012/9 Aylık
Suriye	2.297	1.947	454
Irak	6.190	8.397	7.688
İran	10.689	16.051	18.784

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere 2010-2012 döneminde Irak ve İran'la olan ticaret hacmimiz sürekli artış kaydetmiştir. Suriye'yle olan ticaret hacmimiz ise Suriye'deki mevcut durum nedeniyle özellikle 2012 yılında hızlı bir düşüş göstermiştir. Suriye'deki mevcut kriz durumunun sona ermesi ve ülkenin normalleşmesinin ardından bu ülkeyle olan ticaretimizin de normal seyrine döneceği ve daha uzun vadede artış eğilimi sergileyeceği düşünülmektedir.